

Kemofili

Af JESPER HOFFMEYER

Ord kan nogle gange blokere for indsigt. De fungerer som dårlige vaner på tankens område. Sådan fungerer ordet *narkomani*. Ved at fokusere på en enkelt slags stofafhængighed, som ganske vist forekommer overordentlig ucharmerende, får dette ord os til at overse stofafhængighedens almene form, som burde have et navn, lad os kalde den for *kemofili*. Efterstavelseren "fili" er normalt en betegnelse for en slags forkærlighed, og ordet kemofili henviser da til en forkærlighed for kemiske hjælpemidler - vidundermidler, som det hed engang.

Narkomanerne lider ikke af en mærkværdig sygdom, der kan udryddes med en blanding af terapi og politi. Narkomanerne er snarere at betragte som særligt avancerede udøvere af en kemofil livsholdning, som i større eller mindre grad har fat i os alle. I en gennemsyret kemofil kultur vil der altid være nogen, der går planken helt ud og bliver narkomaner - eller udvikler anorexia for den sags skyld, for den sygdom er jo blot et andet udtryk for den kemofile psykologi. En psykologi, der f. eks. oplever køleskabet som et medicinskab fuld af faretruende kemikalier. Den eneste måde at bekæmpe sygdomme som narkomani eller anorexi på er selvfølgelig at bekæmpe selve kemofilien.

Et pudsigt eksempel på, hvor dybt den kemofile orientering er trængt ind i vort sindelag er udtrykket "at dele kemi". Selv når det drejer sig om medmenneskelig sympati eller antipati søger vi til kemien for at udtrykke det !

Læseren synes måske denne metafor er harmløs. Men for mig at se rammer den miseren på kornet. For netop på kemiens niveau er vi mennesker fantastisk ens - alle mennesker bærer rundt på noget nær nøjagtig de samme molekyler. Forskellene mellem os bliver meget tydeligere når vi betragter os som biologiske væsner og ikke blot som kemiske. Hvad angår celletyper er vi stadig utrolig ens, men når vi begynder at se på, hvordan cellerne er organiseret i væv og organer og hvordan kroppens og hjernens arkitektur egentlig er indrettet, så begynder der at dukke forskelle op imellem os. Og når disse biologiske forskelle mellem os så hen gennem livet udsættes for vidt forskellige oplevelser og erfaringer, så først dukker den uforudsigelige og dybt fascinerende mixtur af personlighedstyper frem, som kan forklare vore sym- eller antipatier.

Når udtrykket "at dele kemi" i den grad har slået an, skyldes det vil jeg hævde, at vore fantasier er gidsler for et århundredes reduktionistiske naturvidenskab. Vi

har omsider forstået lektien: Det er kemien og ikke livet og erfaringen, der er nøglen til vores psykologi.

Men det er forkert. Selvfølgelig passer det, at adrenalin er et led i den proces, vi kalder ophidselse eller alarmtilstand. Men adrenalin er i den forbindelse blot et budskab, som hjerne og krop udveksler med hinanden. Lige så lidt som det berømte skud i Sarajevo i 1917 var årsag til 1. verdenskrig, lige så lidt er adrenalin årsag til ophidselse. Man skal som bekendt ikke gøre sendebudet ansvarlig.

Der er noget underligt bagvendt ved fænomenet. For samtidig med at kemofilien har bredt sig i befolkningen har den selv samme befolkning i stigende grad vendt sig mod det kemiske landbrug. Ja, det skulle ikke undre mig alt for meget, hvis det viste sig, at mange af de unge der i weekenden går til fest på ecstasy handler økologisk ind til hverdag.

For vi kommer vel ikke uden om at det økologiske landbrugs berøringsangst over for sprøjtemidler og kunstgødning også selv har en rem af huden. Kemofobi og kemofili er som siamesiske tvillinger.